

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

**GÜNEY-DOĞU AVRUPA
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ**

2-3

1973 - 1974

EDEBİYAT FAKÜLTESİ BASIMEVİ

1974

HAYRETİ'NİN BELGRAD ŞEHR-ENGİZİ

Mehmed Çavuşoğlu

Asıl adı Mehmed olan Vardar Yenice Hayretî'nin mesleği sipâhîlikdi. Âşık Çelebi'nin anlattığına göre Kanunî Sultan Süleyman'ın vezîr-i âzamı Maktul İbrâhim Paşa'ya verdiği bir kaside üzerine Paşa onu himâye niyetiyle şâirin hemşehrisi Hayâlî Bey'den hakkında bilgi edinmek ister. Kıskaç ve koğucu karakterli Hayâlî'nin gâyet usta bir şekilde sözü idâre edip olumlu veyâ Paşa'yı tatmin edecek bir şey söylememesi üzerine Hayretî'ye az bir timar verir. Şâir de kendisine karşı takınılan bu tavırdan ziyâdesiyle üzülerken verilen timarı bırakıp gider, ki Âşık Çelebi «ol dahi kakıyup gider» diye ifâde etmektedir. Rumeli'de Yahyalı ve Mihaloğlu beğlerine hizmet ederek onların verdiği bağış ve bahşişlerle yetinirken ömrünün sonlarına doğru gözleri kör olur ve (H. 941 - M. 1534) de vefât eder. Yahyalılar'a bağlılığını :

*Ehl-i hâlüz şanma ey zâhid bizi hâlilerüz
Bende-i makbûl-i dergâh olmuş ikbâtilerüz
Gönlümüz alçakdur ammâ himmeti âlilerüz
Câna başa kalmazuz âlemde Yahyâhırlaruz¹*

kıt'asıyla başlayan bir murabbaında belirtmektedir.

Âgah Sırrı Levend, Türk Edebiyatında Şehr-engizler ve Şehr-engizlerde İstanbul² adlı eserinde yalnız Hayretî'nin burada yayınladığı 'Belgrad Şehr-engizi'nden bahsederse de şâirin bir de 'Yenice Şehr-engizi' vardır ki Fâtih Millet Kütüphanesi'ndeki divanlarının birindedir. (Ali Emîrî, Manzum, 124, yk. 103/b-110/b).

Hayretî yayınladığı bu şehrengizinde Husrev Bey adlı birinden bah-

(1) Süleymaniye Kitaplığı, Fâtih, 3809 yk.28/a.

(2) *Türk Edebiyatında Şehr-engizler ve Şehr-engizlerde İstanbul*, İstanbul, 1958.

sederek onun zamanındaki Belgrad'ı anlatır. (bk. 61. beyit ve sonrası). Bu zât 18 Haziran 1541 - 23 Safer 948'de vefat eden (bk. *Husrev* maddesi *İslâm Ansiklopedisi*) ve Sultan 2. Bâyezid'in kızıdan torunu olduğu için Sultan-zâde diye anılan, Şemendire ve Bosna vâililiklerinde bulunmuş olan Gâzi Husrev Paşa olmalıdır.

Belgrad 29 Ağustos 1521 - 25 Ramazan 927'de alındığına ve kendisi de 1534-921'de vefât ettiğine göre Şehrengiz'in bu arada yazılmış olduğu muhakkaktır. Şâirin tamamıyla görmez olduktan sonra kardeşi Yusuf-ı Sîneçâk'ın, Âşık Çelebi'nin deyimiyile, «mevlevîlikde köçeği ve mesnevîde şâgirdi ve perverdesi» olan Günâhî tarafından yedilip meclislere iletildiğini biliyoruz (bk. *Âşık Çelebi Tezkiresi*, Günâhî maddesi). Âşık Çelebi, şâirin kör olduktan sonra körlüğü ile ilgili olarak söylediği üç beyiti vermektedir. Ayrıca «... yine ölince ayn-ı şî'r görür gözi belki kasîde-i ömri şâh beyitine irince şiir âhir sözi olur» der ve H. 941 yılında kendi kasabasında yâni Vardar Yenicesi'nde göçtüğünü söyler. Şehrengizde körlüğünü kesinlikle belirten bir işaret yoktur. Her ne kadar kör olduktan sonra da şiir söylemeğe devam etmişse de, bu şehrengizi kör olmadan önce yazmış olması çok mümkündür.

Hayretî'nin Süleymaniye Kitaplığı'ndaki yukarıda adı geçen divanında (yk. 37/b-38/a'da) «*Der tarîf-i Beligrâd ve dilberân-ı ân şehr*» başlıklı bir murabbai vardır ki, Şehrengiz'de adı geçen güzellerin çoğunun adına burada da yer verilmiştir

*Gezüp her güşesin bu kubbe-i şeş-sû-yı a-lânuñ
Teferrüc eyledüm bir bir bucağın dâr-ı dünyânuñ
İdüp seyrânını her bâğ u râğ-ı 'âlem-ârânuñ
Nazîrin görmedüm yârân bu şehri cennet-âsânuñ*

*Taşı la-l-i Bedağşân ıprığı şan mîsk ü 'anberdür
Suyı yâ Selsebül ırmağıdur yâ Âb-ı Kevşerdür
İçinde âdemi ekşer perî yüzli meleklerdür
Nazîrin görmedüm yârân bu şehri cennet-âsânuñ*

*Melek sîretlü hürî-çihreler bî-hadd ü gâyetdür
Lebi Kevşer boyı Tübâ güzeller bî-nihâyetdür
İrem gülzâridur bu hâşılı yâ bâğ-ı cennetdür
Nazîrin görmedüm yârân bu şehri cennet-âsânuñ*

Bu yirlerde gönüller alıcı şeh-bāzlar vardır
 Hıyel ta'līm iderler dehre çok şannāzlar vardır
 Güzeller bī-bedeller hūblar mümtāzlar vardır
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

Bu bir gülşen durur bunuñ çoğ olur verd-i ra'nāsı
 Yüzi gül kāküli sünbül boyı serv-i dil-ārāsı
 İki 'ālem deger şāhum biriniñ bir temāşası
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

Muyu Bālī durur biri şamusından ser-āmeddür
 Temāşā eylemek her dem cemālin ömr-i sermeddür
 Kaşı zıll-i İlahīdür yüzi nūr-ı Muḥammeddür
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

Birisi Yūsuf-ı şānī güzelliük mülkiniñ hānı
 Göreydi Şāh-ı Ken'ānū eger bu hüsn ile anı
 Olup biñ cān ile şānī kul olurdı aña ānī
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

Hudāvirdi durur adı biri bir pür-zarāfetdür
 Cihānda hüsn ü hulğ ile nazīri yoğ bir āfetdür
 Güzeldür bī-bedeldür bir kıyāmet serv-kāmetdür
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

'Alī Bālī durur adı biri bir şāh-ı 'ālemdür
 Perī-peyker melek-manzar güzel dilberdür ādemdür
 Hayā vü hilm ü işmet şimdilik aña müsellemdür
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

Memi Bālī durur birisi bir çeşm-i Moğolçīndür
 Kıya bakıcı diller alıcı şeh-bāz laçındür
 Gönüller kebkın avlasun yürisün yavri şāhīndür
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

Velī Bālī durur adı biri bir dil-rübācuğdur
 Hilāl-ebrū kamer-ṭal'at nigār-ı pür-belācuğdur
 Daḫi nev-reste dilberdür daḫi bōstān budacuğdur
 Nazīrin görmedüm yārān bu şeh-i cennet-āsānuñ

*İlâhî bu Belîgrâduñ esâsın üstüvâr eyle
İçinde cümle mañbûbın cihân turduqça var eyle
Belâ-keş Hayretîniñ cânın anlara nişâr eyle
Nazîrin görmediüm yârân bu şehr-i cennet-âsânûî*

Şehrengiz'den önce yazılmış olması muhtemel bulunan bu murabbadan başka, adı geçen divanda yk. 33/b'de «*Merşîye der vefât-ı mañbûb-ı hõd*» başlığı altında Memi Şâh için; yk. 34/a'da «*Der ta'rîf-i dilber-i hõd*» başlığı altında ve yk. 36/b'de «*Der vaşf-ı mañbûb*» başlığı altında Mahmûd için; yk. 35/b'de «*Der ta'rîf-i mañbûb-ı hõd*» başlığı altında İlyâs için; yine yk. 35/b'de «*Der tazarru' u ibtihâl be-dilber-i hõd*» başlığı altında Süleyman için; yk. 36/b'de «*Der medh-i Memi Şâh*» başlığı altında yine Memi Şâh için ve yk. 37/a'da «*Der ta'rîf-i 'Alî Bâlî*» başlığı altında Ali Bâlî için yazılmış murabbalar vardır. Bu isimlerin hepsi de Şehrengiz'de geçmektedir. Bunlar bize murabbalar önce yazılmışsa Şehrengiz'in uzun bir hazırlık sonucu meydana geldiğini, aksi takdirde, ayrı şiirler halinde Hayretî tarafından işlendiğini, ve Hayretî'nin uzun sayılabilecek bir süre Belgrad'da oturduğunu göstermektedir.

Aşağıda metnini verdiğim «*Belgrad Şehr-engizi*» ni üç nüshayı karşılaştırarak hazırladım ki üçü de Fatih Millet Kütüphanesi'nde Ali Emîrî Efendi yazmaları arasında bulunmaktadır :

- A — No. 599 (mecmua içinde, yk. 3/b-10/a). Bu nüsha Âgâh Sırrı Levend'in bildirmiş olduğudur¹.
- B — No. 123 (Divanın içinde, yk. 71/a-77/b). Bu nüsha gerek muhtevâ gerek imlâ bakımından en doğru olanıdır.
- C — No. 124 (Divanın içinde, yk. 96/a-103/b). Bu nüsha B'ye oranla oldukça noksandır ve başlıkların hiçbirisi yoktur. Yenice Şehrengizi bu nüshadadır.

Hayretî, Şehrengiz'e uzun bir yakarış (münâcât) ile başlamaktadır. 46. beyitte biten bu yakarışta şâir önce, dertli, hasta ve kimsesiz v.s. olduğunu söylemekte, 5. beyitten başlayarak bu hâlinin mânevî yoksulluktan, bu dünyanın benliği, nefsi doyurup oyalayacak nesnelere çokça kapılmaktan ileri geldiğini açıklamaktadır. Bir türlü mânâ perdesini açamamış, bu şekil ve-

(1) age. s. 27.

yâ sûret âleminde kalmıştır, meyhânelerde dolaşıp kendini içkiye vurarak, gördüğü güzellere kapılıp onların kuru sevdâsına başını salmıştır. Tanrı'dan kendisini nefsin baskısından kurtarmasını, gönül gözünü açarak, dünya zevklerine dalıp uyumuş kalbini uyandırmasını yakarır. Dünyayı sevmekten, mecâzî denilen ölümlü güzelliklere duyduğu yalancı aşka kapılmışlıktan kurtarılmasını yalvarır. İstedığı aşk, gerçek aşk yâni Tanrı sevgisi, sarhoşluk da Elest Meclisi'nde, ruhlar âlemindeyken görüp sarhoş olduğu ilâhî güzelliştir. Bu aşk ve onun vereceği sarhoşlukla perişan olup gerçek ölüme, ölmeden önce ölmeye ulaşmağı ister. 47. beyitten başlayarak 61. beyite kadar kendi kendisine öğüt vererek âşıklığın ve er-kışı olmanın gerçek yolunu salık verir. 61. beyit :

*Yüri şol bir kerîmüñ ol gulâmu
K'idüpdür bende luţfi hâş u 'âmı*

bir girizgâh beyitidir ki, arkasından gerçek eli-açık olarak gördüğü Husrev Paşa'yı :

*Huşûşâ kân-ı ihsân mîr Husrev
Nişân-ı na'l-i esbidür meh-i nev*

beyitiyle övmeğe başlar. Onun yiğitliğini, cömertliğini, adâletini birer beyit ile söyledikten sonra, onun zamanındaki Belgrad'ın övgüsüne geçer.

Yeni alınmış bir serhad şehri olan Belgrad'da birçok gözüpek gâzî beğler vardır. Bunlar içleri temiz, sevmesini bilen, dünyânın da tadını çıkaran kişilerdir. 74. beyitte şehrin bir diğer özelliğinden, güzellerinin bolluğundan söz etmeğe başlar. Bunlar, güzelliklerine âşık olanlarla bağda bahçede dolaşıp meyhânelerde eğlenirler. Fakat şâir :

*Velî ben mübtelâ vü ben dil-efgâr
Yürürdüm bî-kes ü bî-münis ü yâr*

beyitinde söylediği gibi kimsesiz ve yalnızdır. Olabilir ki Belgrad'a yeni gitmiştir, henüz eşi dostu yokdur, halkın arasına karışmamıştır, şâir ve derviş Hayretî olduğunu kimse bilmiyordur. Onun böyle yalnız, yaşlı puslu dönüp dolaştığını görenler kendisindeki cevheri sezerler, önemli bir şâir olabileceği yorumunda bulunurlar. Selâm verip yanına gelirler, güzel sözler söylemesini, bu diyâra gelip gidenlerin gönüller çekici bir yâdigâr bıraktıklarını

ileri sürerek, kendisinin de bir şehrengiz yazmasını isteyip şehrengizin şehrin güzellerinin tavrına ve vafına lâyük olmasını dilerler. Şâir önce gönül alçaklığı eyleyip uzun uzun kendisinin onların sandıkları kadar olmadığını söyledikten sonra :

*Eyü yatlu ne ise olsa bâzâr
Kumâşın 'arz ider her kişi nâ-çâr*

beyitiyle başlayarak onların isteğini elinden geldiği oranda karşılayacağını bildirir. Bunun üzerine şâirin konuştuğu kişi koynundan üstünde ayyüzlülerin adının bir yazıldığı bir kâğıt çıkarır. Baştaki ad Mehmed'dir. Şâir «Bu kimdir?» diye sorar ve karşısındaki kişinin ağzından Mehmed'in güzelliğini anlatmaya başlar. Şâir böylece 28 güzeli tasvir etmektedir. Güzellerin isminin, lâkabının veyâ mesleğinin uyardığı çağrışımlar, çeşitli san'at oyunları ile işlenerek bu tasvirleri meydana getiriyor. Eğer isimler, lâkab veyâ meslekler mecaz oyunları yapmağa elverişli değilse tasvirlerde canlılık görülüyor. Muyu(?) Bâlf isminde Bâlf'den 'bal' çağrışımı yapılarak, klâsik edebiyatımızda tatlı olarak tasavvur edilen dudaktan sözedilmektedir. Muhtesibzâde Mehmed'in tasvirinde 'muhtesib' kelimesi ile oynanmaktadır. Bilindiği gibi, muhtesib, sanat erbâbının narhlarına bakan, kile, arşın gibi o zamanın ölçülerini, terâzi ve kantarları gözden geçirip düzgün ölçüler kullanmayanlarla satışlarda aldatma yollarına sapanları cezâlandıran memura denilirdi. Bu sebeble hapis, cezâ ve cezâlandırma ile ilgili «çâh-ı müebbed, zindan etmek, tutup şehrin pazarında gezdirmek» deyimleri ile satışta veyâ ölçüde müşteriyi aldatma ile ilgili «eksik, eksikli» deyimleri kullanılmıştır. Bâlf'de, bu isimdeki 'bal' kelimesiyle ilgili «sözü şîrin, telh-kâm, bal, şeker, mezâk, bal ü belâ» kelime ve deyimleri; Nesîmî'de bu kelimenin 'yel, rüzgâr' mânâsının :

Şacı şürîdesi şubhuñ nesîmi

mısrâfında kullanışı bir yana, şeriate aykırı sözleri ve hattâ «ene'l-hak» deyişi yüzünden 1418 yılında Halep'de işkence edilerek öldürülen Nesîmî ile ilgili «dâr, bend, berdâr etmek, dâvâ-yı ene'l-hak kılmak» kelime ve deyimleri isimlerden yapılmış çağrışımlarla şiire girmişlerdir. 28 güzeli isim ve lâkablari üzerinde mânâ ve söz oyunları yaparak anlattıktan sonra şâir, «âşık, güzellere düşkün, harâbâtî, v.s.» diye tasvir ettiği kendisine dönüp lâfî kısa kesmesini, uzatıp başağrısı vermemesini söyler ve şâirlikteki hünerini göstermek ve herhangi bir vesileyle gittiği, belki de uzun zaman oturduğu

Belgrad şehrinde kendisinden bahsettirip maddî ve mânevî faydalar sağlayacak bir eser bırakmak için yazdığı şehrengizi bitirir.

Görüldüğü gibi, bu şehrengizde, Yahya Bey'in İstanbul Şehrengizi'ndeki kadar olsun¹, Belgrad'la ilgili açık ve belli bir şey yoktur. Şehrin hiçbir semtinden, bir mimârî eserinden sözedilmemiştir. Tasvir ettiği kişilerin mesleği veya giyim kuşamıyla ilgili hemen hemen hiçbir şey söylenmemiştir. Bu bakımdan tarih, sosyoloji ve etnografya bakımından bize hiçbir bilgi vermemektedir. Yalnız, klâsik edebiyatımızın neveleri arasında bulunan Şehrengiz örneklerinden biri ve 16. yüzyılın önemli şâirlerinden Hayretî'nin eseri oluşu bakımından önemi vardır.

(1) Bk. Mehmed Çavuşoğlu, *Taşlıcalı Dukakinzâde Yahyâ Bey'in İstanbul Şehr-engizi*, TDDE, CXVII (1969), s. 73-108.

ŞEHR-ENGİZ-İ HAYRETİ*

Mejā'ilün Mejā'ilün Fe'ülün

+ --- / + --- / + --

- 1 Tabībā derd-mendem eyle tīmār
 Koma ğam pisterinde hasta vü zār

Benem vādī-yi ğamda bī-kes ü hīş
 Ğarīb ü hasta vü mecrūh-ı dil-rīş

Beyābān-ı belāda hasta vü zār
 Yol azdum kaldum uş bī-mūnis ü yār

Eger luftuñ baña olmazsa hem-rāh
 Şaşurdum yolu güm-rāh oldum ey şāh

- 5 Ki zīrā 'ayn-ı cānumda remed var
 Yolumda niçe yüzbiñ dürlü sed var

Dil ü cān çeşmin aldı hāb-ı ğaflet
 Şikār itdi beni 'uqqāb-ı ğaflet

Gözümden gitmedi şüret hicābı
 Naşib olmadı ma'nī feth-i bābı

İçüp benlik meyin hayrān u mestem
 Hūdā-bīn olmadum hōd-perestem

Gözüm ğaflet bucağında ğunūde
 Yüzüm mey-hāneler yolında sūde

- 10 Yüzüm mey-hāneler yolında cārū
 Kadeh çekmekde keffeynüm terāzū

(*) Başlık yalnız A'da var. // (2) mecrūh-ı dil-rīş: dil-rīş dervīş B / mecrūh-ı: der-
 vīş ü C // (4) oldı: oldum A // (7) ma'nī: ya'nī A, C // (8) Hūdā-bīn: Hūdāyī B / olma-
 dum hōd-: olmadum hōd büt - A, B // (10) — B

Şaçaram cur'a gibi āb-ı rūyı
Cihānuñ mey şanuram yüzi şuyı

Bir iki tolu cām-ı ergavānı
Şanuram 'aql-ı evvel rūḥ-ı şānī

'Aşā-yı bāde olmuşdur tayağum
Elümde olmasa tırmaz ayağum

Güzeller zikridür vird-i zebānum
Mey ü maḥbūbdur rūḥ-ı revānum

- 15 Olıcağ bir leb-i mey-gūna hem-dest
Oluram bāde içmiş gibi ser-mest

Göricek bir meh-i ebrū-hilāli
Tırmaz gönlümde aylarca ḥayālī

Görinse nāgehān bir serv-i ra'nā
Düşer pāyına gönlüm sāye-āsā

Görinse zülf-i pīç-ā-pīç-i cānān
İlan şokmış gibi feryād ider cān

Görinse karşıdan ol māh-i dil-keş
Bırağur ḥırmen-i şabruma āteş

- 20 Başumda 'ışkı şanuram hevāyī
Kuru sevdāyī zāyid hūy u ḥayī
Zebūn itdi beni bu nefsi-güm-rāh
'İnāyet olmaz ise senden ey şāh
Bu nefsi-şüm elinden dād feryād
Beni bir laḥza kılmaz gamdan āzād

(11) tırmaz : درمز durmaz C // (15) Oluram : Olıram C // (16) meh-i : meh ü A
aylarca : yıllarca C // (17) gönlüm : cānum A / sāye-: māye - A // (20) şanuram :
şanurdum C // (22) — A, C

Kul itmekden kişiyi nefsi-î gâddâr
Yeg ol kim ola kâfirde giriftâr

İlâhî merhamet kıl ben zebûna
Zebûn itme beni bu nefsi-î dûna

- 25 Hevâ cāmından eyle cānı hüşyâr
Heves hâbından eyle kalbi bîdâr

Hâlâs it cān kuşın dām-ı hevesden
Hümâdur anı âzâd it kafesden

Benem bir çâresüz kul çâre sâzî
Koma cānumda derd-i hıkd u âzî

Bana sevdürme bu dünyâ-yı dūnı
Beni bir kaḥbenûn kılma zebūnı

Düşürme gönlümü bir pîr-i zâle
Hevâ-dâr eyleme bir bî-cemâle

- 30 Beni şol gerçek 'âşıqlardan eyle
Seḥer-ḥîz it uyanıklardan eyle

Meded ben derd-mendi ehl-i derd it
Erenler cümlesinden eyle merd it

Beni merd eyle nâ-merd itme yâ Rab
Harâret vir baña serd itme yâ Rab

Vücüdüm âteş-i 'ışka sipend it
Meded bir çâre eyle derd-mend it

Çerâğum âteş-i 'ışk ile yandur
Dil ü cān çeşmine şu sep uyandur

(28) sevdürme : sevdirme C // (29) bir bî-cemâle : bir bî-kemâle A büy-ı vişâle B //

(30) — C // (31) merd : serd A ferd C // (33) — C // (34) Çerâğum âteş-i : Vücüdüm âteşin C

- 35 Gözümi h̄āb-ı ğafletden h̄alāş it
Beni gird-āb-ı ğafletden h̄alāş it

Gözümünden perde-i pindarı çāk it
Bana nūruūla dehri tāb-nāk it

Beni şol gözi açuqlardan eyle
Şeher-h̄īz it uyanuqlardan eyle

Gönülden eksük itme tāze dāğı
Ço yansun h̄āne-i ğalbün çerāğı

Baňa bir cur'a şun serh̄ōş olayın
Unudup kendümi bī-hūş olayın

- 40 Dimezem bāde-nūş it mey-perest it
Beni mest-i mey-i Bezm-i Elest it

Gönülden lezzet-i dünyāyı dūr it
Ferāğat vir baňa ehl-i h̄uzūr it

Vücüdum dāğlarla lālezār it
Bu miñnet ğüşemi bāğ-ı bahār it

Yirümi sebze gibi rüy-ı h̄āk it
Yağamı ğonca gibi çāk çāk it

Başum çevġān-ı 'ışka tōp eyle
Yüzüm meydānına cārüb eyle

- 45 İrişdür göklere feryād u nālem.
Dem-ā-dem ğam yimek olsun nevālem

Yaşum seyl-i revān eyle dem-ā-dem
İşüm āh u fiġān eyle dem-ā-dem

(35) gird-āb-ı ğafletden : gird-āb-ı miñnetden A // (36) Gözümünden : Öñümünden C //
(37) — B // (39) kendümi : kendüzüm C // (40) bāde-nūş it : bāde-nūş-ı C //
(42) bāğ-ı : bāğ u A, B // (46) seyl-i : seylin B //

Şu göz kim olmaya her lahza nem-nāk
Pür olmak yeg durur yanumda ol hāk

Şu 'aynum kim müdām akmaya ābı
Ecel yili ana kıoyson türābı

Gönül gel 'āşık iseñ ehl-i derd ol
Girüp merdāneler haylın? merd ol

50 Yüri 'ālemde dāyım 'āşıkāne
Baş egme merd isen Zāl-i cihāna

Ne 'avretdür bugün meydānda dünyā
Erenler cüft idinse anı hāşā

Geçin 'ālemde bir merd-i mücerred
Cihāniler kıabül itsün gerek red

Maḥabbet āsitānında gubār ol
Meveddet işiginde hāksār ol

Қo seyl olsun göziñ yaşını silme
Müdām olsun kıo sāğar gibi silme

55 Қo yansun āteş-i 'ışık ile cānuñ
Қo tārāc. eylesün ğam hānümānuñ

Şu gibi māyil ol gel ser-keş olma
Gubār-ı hāk-i rāh ol āteş olma

Yakañı dir iseñ almasun āgyār
Fıl urma kimse dāmānına zinhār

(48) yili : seyli A // (49) merdāneler : merdānlar C // (50) — B // (51) cüft idinse
anı : aña baş egdüre C // (52) Geçin : Kıaçın C // (53) hāksār : hāk-i yār A, C // (56) gel :
kıo C — // (57) almasun : almaya C

Şaķın yañlış reviş zāyid iş itme
Edebden taşra hıçbir cünbiş itme

Eger uşlu iseñ 'uzlet-nişin ol
Eger derviş isen bī-kir ü kīn ol

60 Er iseñ bir gedā-yı bī-niyāz ol
Baş egme her le'ime ser-firāz ol

Le'im işigine yüzüñi sürme
Kerīmün izi tozın eyle sürme

Yürü şol bir kerīmün ol gulāmı
K'idüpdür bende luftı hāş u 'amı

Huşüşā kān-ı ihsān mīr Husrev
Nişān-ı na'l-i esbidür meh-i nev

Sarāyında felek bir pīr-i hādım
Meh ü mihr āsitānında mülāzim

65 İşiginde iki kıldur şeb ü rüz
Biri nām ile Ferruḥ biri Pīrüz

Şalupdur mülk içinde sāye adli
Virüpdür her faķire māye bezli

Cihān hep sāyesinde āremide
Velī zulm ehli tıgından remide

Anuñ eyyām-ı 'adlinde Beligrād
Olupdur şimdi bir hōş şehr-i ābād

Derünı toptolu begdür āgādur
Kamusu şir-i merdān-ı gāzādur

(58) reviş : reveş A // (65) Pīrüz : Nevruz C // (66) içinde : içine C / her : bir C //

(69) merdān-ı : merdānda C / gāzādur : Hūdādur B //

70 Başı herbiriniñ meydānda bir tōp
Erenler işiginde yüzi cārüb

Ķamusu ğill u ğışdan sādelerdür
Maĥabbet bendesi āzādelerdür

Ķılurlar birbiriyle 'ayş u şādī
Alurlar dehr-i fānīden murādī

İçerler birbiri şevķına bāde
Olurlar gül gibi dāyim ğüşāde

Perī-rūlar daĥi bī-ĥadd ü ğāyet
Kimi gül-çihre kimi serv-ķāmet

75 Yürür anlar daĥi 'āşıklar ile
Yolında şubĥ-ves şādıklar ile

Düzüp her ğüşede bezm-i neşātı
İderler birbiriyle iĥtilātı

Gehī seyrān iderler bāĝ u rāĝı
Gehī mey-ĥāne eylerler turaĝı

Dem-ā-dem zevķ iderler demleri var
Mezīd olsun ğüzel 'ālemleri var

Velī ben mübtelā vü ben dil-efĝār
Yürürdüm bī-kes ü bī-mūnis ü yār

80 Ħayāl-i yār idi yanumca yārūm
Ķam idi yine ancak ĝam-ĝūsārūm

İdinüp ĝözyaşıyle āhı hem-dem
İderdüm ben daĥi bir başķa 'ālem

(73) şevķına : yādına C // (77) — B / eylerler turaĝı : iderler duraĝı : C //

(80) — C //

Cefâlar câmı olmuşdı piyâlem
Ciger pergâlesi idi nevâlem

Gözüm sāgarlayın tolmış idi kan
Ciger olmuşdı nâr-ı ğamda biryân

Büküp boynum şurâhî gibi devrân
Boğazum almış idi dest-i hicrân

85 Burup tanbūr gibi kulağımı ğam
İnildi öğredürdü baña her dem

Delinmiş idi bağrum nîtekim nây
Dir idüm nâle idüp her nefes vây

Hemîşe mey gibi telh idi 'ayşum
Dem-â-dem ney gibi âh idi işüm

Ne kimsem var idi ki şora hâlüm
Ne bir yoldaş ki 'arz ide melâlüm

Yürürdüm gâh mest ü gâh hayrân
İderdüm güşeden bunları seyrân

90 Görüp bu hâletümi bir niçe yâr
Şorup hâlümnden olmuşlar haberdâr

Ayıtmişlar bu maḥfî gence beñzer
Bu bir şarrâf-ı gevher-sence beñzer

Belâgat gevherinüñ kânıdur bu
Melâmet dürrinüñ 'ummânıdur bu

Bu gün belki kelâmuñ pîridür bu
Feşâhat bîşesinüñ şîridür bu

(85) tanbūr : : kopuz B // (88) hâlüm : hâlim A melâlüm : mecâlüm C // (93) belki :
mülk-i C / pîridür : mîridür C //

Bu bir hōş bülbül-i bōstān-i dildür
Bu bir tūfī-yi Hindüstān-ı dildür

- 95 Gelüp yanuma virdiler selāmı
Didi birisi fetḥ idüp kelāmı

Gel ey üstād-ı gevher-senc-i ma'nā
Zebānuñdur kilīd-i genc-i ma'nā

Niçün ma'nā kapusın açmayasın
Cihāna dürr ü gevher saçmayasın

Di gevher sözlerüñ güş eylesünler
Gönül güşına mengüş eylesünler

Ki sensin baḥrı lülü-yı kelāmuñ
Dilüñ çevgānıdur güy-ı kelāmuñ

- 100 Dilāversin bu gün meydān senüñdür
Senüñdür tōp ile çevgān senüñdür

Demidür göster i'cāz-ı Mesīḥā
Demüñden niçe mürde olsun iḫyā

Mu'aḫḫar kıl sözüñ 'üdiyle cānı
Müşerref kıl sürüdüñla cihānı

Dilüñdür bülbül-i bāğ-ı dil ü cān
Sözüñdür āb-i ırmağ-ı dil ü cān

Yine ser-çeşme-i dilden aḫıt āb
Niçe dil-teşneler var ola sīr-āb

- 105 Yine söz cāmını şun idelüm nüş
O bādeyle olalum mest ü bī-hüş

(96) Zebānuñdur : Zübānuñdur A // (98) Di : Didi C / sözlerüñ : sözlerüñ A sözüñ
C //

Demidür başla yab yab kıl terâne
Ki âteşler bıraksun mülk-i cāna

Terennüm kıl bülend āvāz ile tîz
İşidüp lâl ola murğ-ı şehir-hîz

Kaçan sen bu söze kılsañ ser-āgāz
Ne kuşdur k'ide bülbül anda āvāz

Ele al yine depret sâz-ı 'ışkı
Şal āfâk içine āvāz-ı 'ışkı

110 Sözüñ süziyle od şal mülk içine
İrişsün âteş andan mülk-i Çine

Müşerref eyleyenler bu diyârı
Kömüş gitmiş durur bir yâdigârı

Gerek mülk-i 'Arabdan ger 'Acemden
Çalup herbiri sâzın zîr ü benden

Dimişdür herbiri bir medh-i dil-keş
Bırakmışdur niçe gün şehre âteş

Ümîd oldur ki ey yâr-ı şeker-rîz
Diyesin sen dañi bir şehir-engîz

115 Kılâsın vaşfını her bir nigârûñ
Kala bunda senüñ de yâdigârûñ

Biçüp her birine bir taze hıl'at
Birer üslûb ile tā vir e zînet

Geyür herbirine bir cāme-i nev
Ki renginden anuñ deng ola Hüsrev

(106) yap yab kıl : kıl yapıp C // (108) k'ide : ide A, C / anda : k'anda C //
(112) sâzın : sâzı C // (116) Birer : Bir C / tā : tākim C // (117) Geyür : Geyir C //

Ne ise ıavrına vaşfına lâyıķ
Uya endāmına ola yaraşķ

Cevābında didüm ey yār-ı cānum
Fedā olsun saña rūḥ-ı revānum

120 Kānı ben ḥastada ol zūr-ı bāzū
K'olam bir ehl-i dille hem-terāzū

Kačan ola ki bir ednā kaınca
Ṭutabile Süleymān ile pençe

Sühā mihr ile māh işin bitürmez
Gedālar pādişāh işin bitürmez

Bitürmez māh-tāb işini māhī
Ne nisbet kūha teşbīh itme kāhı

Bir ednā zerre ile mihr-i eflāk
Ber-ā-ber mi olur ey gevher-i pāk

125 Bu gün bir zerre-i nāçiz iken ben
Şalup pertev kılam mı dehri rüşen

Vücūdumdur benüm bir kaıra-i āb
Hiç anda bulına mı gevher-i nāb

Bulunmaz isteseñ her şuda gevher
Bitürmez her bir ağaç mīve-i ter

Ölür mı her gönülde fikr-i hem-vār
Çıkar mı her şadefden dürr-i şeh-vār

Begüm her tazedden gelmez ḥoş āvāz
Olınmaz pīlever şarrāfa enbāz

(120) dile hem : dil ile A, B // (21) Ṭutabile : Dutabile C // (123) itme : ide B //
(126) kaıra-i : kaıraca C // (127) şuda : kānda B //

130 Her elhân eyleyen Dävüd olmaz
Oda yanmaqla çör çöp 'üd olmaz

Ser-âgâz eyleyüp itdükde âgâz
Olur mı 'andelibe peşşe dem-sâz

Bulunmaz her göbekde misk-i tâtâr
Degüldür her ğubârı görseñ esrâr

Görüp her bir ğarîkı şanma ğavvâs
Ki talup bahre bula gevher-i hâş

Dâkılmaz seng-pâre ğüş-ı câna
Gerekdür aña dürr-i şâh-dâne

135 Sözüm lülü degüldür ola mengüş
O yegdür kim olam ben lâl ü hâmüş

Ki her bir söz olmaz râhat-i cân
Degüldür her ağan şu Āb-ı Hâyvân

Ne kudret var durur ben ğüng ü läle
Ki girem ehl-i dillerle maķâle

Benem 'âlemde bir dervîş-i bâ-zâr
İdem mi şayrafiler birle bâzâr

Velî şol deñlü var ey yâr-i ğam-hâr
Bulunur her metâ'a bir ğarîdâr

140 Eyü yatlu ne ise olsa bâzâr
Ķumâşın 'arz ider her kişı nâ-çâr

(130) yanmaqla : yanmaķda C // (131) itdükde : allâhlık B itdükce C // (132) gö-
bekde : göñülde C // (133) ğarîkı : ğarîfi C / bula : ala C // (134) seng-pâre : seng-i ğare
B // (135) ola : k'ola C // (136) her bir söz : bu sözüm B // (138) dervîş-i bâ-zâr : der-
viş ü bîzâr C // (139) Bulunur : Bulunmaz C //

Metâ'ı her ne ise tatlu acı
Kişi 'arz ider olıcağ revâcı

Dimişler ehl-i diller söz güherdür
Şıyan ol gevheri taşdan beterdür

Dimekdür çâresi olduğça mağdûr
Dimişlerdür ki el-me'mûr ma'zûr

Meşeldür eskiden ey serv-i âzâd
Virenler olmamışdur varını yad

145 Çün ol şüh eyledi bu sözleri güş
Olup göñli güşâde hatırı hõş

Çıkarıdî âsitininden hemân-dem
Kodî önümde bir mektûb-ı hurrem

Açup ol nâmeyi oldum çü nâzır
Yazılmış mâh-rûlar nâmi bir bir

MEHMED*

Temâsâ eyledüm gördüm ser-âmed
Yazılmış anda bir nâm-ı Mehemmed

Didüm kimdür bu mağbûb-ı dil-ârâ
Ki olmuş cümleden mergûb u a'lâ

150 Didi bir bürc-i devlet ahteridür
K'anuñ mâh-ı felek hâk-i deridür

Ayağı kebkeb-i necm-i sa'âdet
Nişân-ı na'li mihrâb-ı 'ibâdet

(143) mağdûr : mağhûr B // (145) hõş : cüş B // (147) nâmi : anda B // (*) — A, C (A'da *'aded-i beyt 140» kaydı var. C'de ise bir satır boşluk bırakılmış. C'de zâten fasıl başlıklarının hiçbirisi yoktur.) // (150) devlet : tal'at B / mâh-ı : mihr-i A (Bu beyitten sonra A'da bir satır boşluk var.) //

Ƙamer eksük gedük bir bendesidür
Güneş āvāresi efgendesidür

Idüp bāzārını kāsīd sipihrūñ
Düşürdi yıldızın māh ile mihrūñ

Yüze yüz gelmege māhuñ yüzi yok
Yanında çarḥ-ı mihrūñ yıldızı yok

- 155 Güneş k'āyīne-i gītī-nümādur
Yüzine nisbet anuñ bir sühādur

BĀLĪ*

Muyu Bālī biri bir bī-bedeldür
Lebi ğonca beli ince güzeldür

Gice gündüz miyānidur ḥayālüm
Lebi fikri durur def'-i melālüm

Lebi bir sāġar-ı 'iṣret-fāzādur
Sözi anda şarāb-ı dil-ġuşādur

Lebidür baña Āb-ı Zindeġāñ
Lebidür cānumuñ rūḥ-ı revāñ

- 160 Dil ü cāñ derdine dermāñ lebidür
Ten-i fersüdeme cāñ ġabġabıdur

Lebidür çünki cāñ derdine emsem
Ne var ol cāñ ṭabībi şunsa emsem

Ki cām-ı Cemden içilse dem-ā-dem
İşitdüm ḳatrası olmaz imiş kem

(152) gedük : gedik C // (153) yıldızın : yılduzın C // (154) Yanında : Batupdur

A, C / çarḥ-ı çarḥı C // (*) — A, C // (156) Muyu : Muru A میو B // (158) — A //

MUHTESİB-ZÂDE MEHMET (*)

Birisi Muhtesib-zâde Mehemmed
Zenaḥdānı durur çāh-ı mü'ebbed

Niçe eksüklinüñ cānın o fettān
İder çāh-ı zenaḥdānında zındān

- 165 Bulup eksükligin māh-ı sipihrüñ
Tutup bāzārını gezdürdi şehrüñ

AḤMED**

Biri Aḥmed durur iki birāder
Biri mehdür birisi şems-i ḥāver

Dehānı birisinüñ mīm-i Aḥmed
Cebini birinüñ nūr-ı Muḥammed

Biri bir serv dalı biri şimşād
Ḥazāndan yā İlāhī sen kıl āzād

MEHMET***

Birisi Aḥmed oğlıdur Mehemmed
Mu'ayyen çihresinde nūr-ı Aḥmed

- 170 Levendāne yürür gerçek güzeldür
Naẓiri yoḡdur anuñ bī-bedeldür

Şımaḡda kalb-i uşşākı bahādır
Dil almaḡda be-gāyet çüst ü ḥāzır

Kemend-i zülfinüñ cānlar şikārı
Gözinüñ diller almaḡ kār u bārı

(*) ibn-i Muhtesib A / Bu kıt'a C'de yoktur // (***) Bu kıt'a da C'de yoktur //
(166) birāder : burāder A // (****) Bu kıt'a da C'de yoktur. /

Gözi şîrâna kılduğça nazarlar
Olur âhû yanında şîr-i nerler

BĀLĪ*

Biri bir sözi şîrîn adı Bālī
Kelāmı telh-kām eylerdi balı

175 Lebi anılsa qalmaz bala rağbet
Sözi yanında şekker bî-ğalâvet

Cefâsı ger belâdur saña ger bal
Mezâkuñ var ise hõş gör çek abdâl

MEMĪ**

Birisi dağı nâm ile Memidür
Dil ü cân yarasınuñ merhemidür

Şorarsañ leblerin qand-i mükerrer
Anarsañ ğabğabın pâlûde-i ter

Qaçan şalınsa nâz ile o dilber
Benüm cânım anuñ endâmı ditrer

NESĪMĪ***

180 Birine nâm ile dirler Nesīmī
Şacı şūrīdesi şubhūñ nesīmī

Olupdur zülfinūñ her tārı bir dār
İder biñ cânı bir bend ile ber-dār

'Acebdür hâşılı ol nūr-ı muṭlaq
Eger kılmazsa da'vâ-yı ene'l-ḥaḳ

(*) Medḥ-i Bālī A / Bu kıt'a da C'de yoktur. // (176). gör çek : görgil B // (**)
Medḥ-i Memī A, — C // (***) Medḥ-i Nesīmī A, — C //

CA'FER*

Biri bir meh-likâdur adı Ca'fer
Odur ger var ise nûr-ı muşavver

Çü gördi meh cebinin şubh-ı şâdık
Çeküp çâk itdi göksin oldı 'âşık

- 185 Didüm ben de sorarsañ ca'feriyem
Anun abdâlyam hâk-i deriyem

HAYDAR**

Biri bir âfet-i cân adı Haydar
Meded bir kimse yok mı aña hây dir

Ki yakdı zulm ü bîdâd ile şehri
Od urdı yakdı vîrân itdi dehri

Dağınmış gamzelerden Zülfiğarı
İder 'âşıklar ile kârzârı

RAHMÂN***

Biri bir pertev-i Hâk adı Rahmân
Döyemez şivesine anuñ insân

- 190 Cemâli Sûre-i Rahmândur anuñ
Cebîni 'allame'l-ğur'ândur anuñ

Yüzi ve's-şems alnı ve'd-duhâdur
Lebi Kevşer vişâli kul kefâdur

(*) Medh-i Cafer A, — B // (186) Meded : Mided A / hây : hay C / dir : der
C // (187) zulm ü : zulm-i B, C // (**) Medh-i Rahmân A, — C //

SÜLEYMÂN*

Biri daği qarındaşı Süleymân
Yanında peşşeden kem hüdhüd-i cân

Şu dil kim bende-i fermânı oldı
Süleymân tahtınuñ sultânı oldı

İkisi de iki fettân-ı hün-rîz
Nic'itsün bunlara bir mür-ı nâçîz

HASAN**

195 Biri Berber Hâsan bir nev-cuvândur
'Aceb başlar kesici bî-emândur

Ele tîğ alsa ger ol qalbi bek taş
Şunar boynın niçe abdâl açup baş

Qul olan aña haqq-ı in ü âni
Tırâş ider gönül levhinden âni

'ALİ BÂLİ**

'Alî Bâlî biri bir şüh u şannâz
Yüzi gül kâmeti serv-i ser-efrâz

Gözi gördüm el urdı Zülfiqâra
Beni diler ki kıla iki pâre

200 Didüm gel kıyma baña alma âhum
Mürüvvet kıl 'Alîlik eyle şâhum

(*) Medh-i Süleymân A, — C // (192) peşşeden : gayrıdan B // (***) Medh-i Berber Hâsan A, — C // (196) açup : egüp B // (197) ider : eyler. B // (***) Medh-i 'Alî Bâlî, A, — C // (198) şüh u : şüh-ı B, C // (199) kıla iki : ide pâre C // (200) kıyma baña : baña kıyma C //

VELİ BÂLİ*

Velî Bâli biri bir pîr olası
Velî bälinden artuğdur belâsı

Muhibbidür anuñ cümle vilâyet
İrer maşşûdına iden ziyâret

Çul olan âsitânında olur şâh
Zihî luğf u kerâmet bâreka'llâh

RAHMÎ**

Biri bir bî-vefâdur adı Raħmî
Velîkin yoğ durur 'uşşâka raħmı

205 Egerçi ism ile Raħmîdur ammâ
İñen ol isme uymamış müsemmä

Didüm raħm eyle çü Raħmîdür aduñ
Didi beñzer söğülmekdür murâduñ

FERHÂD***

Biri bir bendedür ad ile Ferhâd
Çulıdur kâmetinüñ serv-i âzâd

Lebi şîrine Şîrîn teşne-dıldür
Şeker şîrîn kelâmından hacıldür

Niçe Husrevler olup ana Ferhâd
İderler Bîsütün-ı ğamda feryâd

(*) Medh-i Velî Bâli A, — C // (201) biri bir : birisi A // (203) kerâmet : mürüvvet
C // (**) Medh-i Raħmî A, — C (***) Medh-i Ferhâd A, — C // (207) Çulıdur : Çılup-
dur A, B / ser-i : servin B //

PİRİ*

- 210 Biri bir nev-cuvândur ismi Pîrî
Güzellik 'arşa-gâhınıñ dilîri

'Aceb gördüm ben ol şüh-ı cihânı
Kul itmiş kendüye pîr ü cuvânı

Yigitdür pîrüm ol serv-i dil-ârâ
Yavuz gözden şakınsun Hâk Ta'âlâ

MUŞTAFÂ**

Birisi Töpcioğlu Muştafâcuğ
Gül-i nev-restecük bostân budacuğ

Tıfildur dağı ol ter gül budacı
Oğul balı durur şîrîn tudağı

- 215 Dehânında koçarken şîr-i mâder
Neler eyler baña görseñ birâder

Didüm gel atım atım kaçma benden
Yaraşmaz k'ola cân ayru bedenden

MAHMÛD***

Biri de bir güzeldür adı Maħmûd
Vişâlidür iki 'âlemde maħsûd

Egerçi kendü bir şahşuñ gulâmı
Kul itmişdür velîkin hâş u 'âmı

(*) Medh-i Pîrî A, — C // (**) Medh-i Töpcî-zâde A, — C // (213) Töpcioğlu :
Töpcî-zâde A Tuzcioğlu B / nev-restecük : nev-reste vü C // (214) tudağı : tuşağı A du-
dağı C // (215) Dehânında : Dudağında C // (216) — C / k'ola : ola B // (***) Medh-i
Maħmûd A, — C //

Nice k̄ul diyebilsün aña ādem
K̄ulı olmışken anuñ cümle 'ālem

BAYRAM*

220 Biri de bir melekdür adı Bayram
Boyu bir serv-i ra'nādur pür-endām

Begüm ol bir āhīnün bendesidür
Nice bende meh-i tābendesidür

Melāhat kişverinüñ hānıdur ol
Leţāfet Mışırınüñ sultānıdur ol

HUDĀVİRDİ**

Ĥudāvirdi birinüñ dağı nāmı
O da bir hāce-i dehrüñ gulāmı

Melāhat kişverinüñ hānıdur bu
Leţāfet Mışırınüñ sultānıdur bu

225 Ĥudāvirdi anuñ bir çākeridür
Bunuñ ol 'āşıkı hāk-i deridür

Göreydi bir nazār ol şāhı Yūsuf
K̄ul olsam diyü yir idi te'essüf

İLYĀS***

Biri İlyās k'oldur Ĥızır-ı şānı
Lebine teşne Āb-ı Zindegānı

(219) cümle : halk-ı B // (*) Medh-i Bayram A, (B'de yanlışlıkla Behrām yazılmıştır).
Bu kıt'a C'de yoktur. // (**) Medh-i Ĥudāvirdi A, — C // (224) — A // (225) 'āşıkı :
'āşık-ı A, C // (226) diyü : deyi B // (***) — C, Bu kıt'a A'da yoktur. // (227) k'oldur :
oldur C //

Lebinüñ hastasıdur Hızr-ı hoş-dem
Helâkidür sözünüñ İbn-i Meryem

Bu yolda baña Hızr olmazsa İlyās
Helâk oldum benümçün dutsun il yas

ḤUSREV*

- 230 Biri bir şüh dilber adı Ḥusrev
Cebîni bedr anuñ kaşı meh-i nev

Maḥabbet şan'atında olan üstād
Anuñ şirîn lebine oldı Ferhād

Lebi bir vech ile dād itdi anuñ
Adın unutdılar Nüşinrevānuñ

ŞĀRİḤ KULI ḤAYDAR**

Birisi dahi Şāriḥ Kuli Ḥaydar
Niçe ḥusrevler olmuş aña çāker

Çeküpdür Zülfiḳār ol ḳara gözler
Ki ḳıla şerḫa şerḫa sîne gözler

- 235 Yazup vaşında ol şāhuñ medāyih
Dükenmez ḫaşre dek şerḫ itse şāriḫ

İŞĀḲ***

Biri bir nev-cuvāndur adı İşāḳ
Sürinür sāye-veş yanınca 'uşşāḳ

(229) olmazsa : olmasa C / oldum : olan C // (*) Medḫ-i Ḥusrev A, — C // (230) Cebîni : Yüzi B // (232) Nüşinrevānuñ : Nüşü'r - revānuñ A // (**) Medḫ-i Ḥaydar A, — C // (234) ḳıla : ide C / sîne : anı C // (235) medāyih : mevābiḫ (?) A, tevārīḫ B // (***) Medḫ-i İşāḳ A, — C // (236) nev-cuvāndur : serv dahı C //

Güzeldür bî-bedeldür şivesi çok
Nihâl-i kâmetinüñ mîvesi çok

Nihâl-i kâmetidür şâh-ı nevber
Leb-i şîrini anda mîve-i ter

AŞCI EMİRÜN KULI HUSREV*

Biri Aşçı Emîrün Kuli Husrev
Şalıpdur gün gibi âfâka pertev

- 240 Gıdâ-yı rûhdur ey rûh-ı şânî
Temâşâ eylemek toyınca anı

Didüm kılhân-ı luţfuñdan 'inâyet
Didi açgözlü imişsin be-gâyet

PERVÂNE**

Biri Pervâne bir fettân-ı cân-süz
Yüzi ayı çerâğı 'âlem-efrüz

Olup pervâne per yakmağa her gâh
Tolanur şem'i nûrın mihr ile mâh

O şem'e bendenüñ de kuşça cânı
Yanup pervâne-veş nûr oldı ânî

HİTÂB***

- 245 Ela ey Hâyetî-i mest ü şeydâ
Belâ meyhânesinde bâde-peymâ

(*) Medh-i Husrev A, — C // (240) toyınca : doyunca C // (**) Medh-i Pervâne A, — C // (242) fettân-ı : fettân u A / cân-süz : dil-süz C // (243) Tolanur : Tolanup C / şem'i : şem'i A, B / nûrın : hüsün C // (***) — C //

Gel ey bî-şabr u bî-sāmān u bî-dil
Şarāb-ı 'ışk-ı cānān ile kanzil

Gel ey dīvānesi zencir-i 'ışkuñ
Mürīd-i nā-murādı pīr-i 'ışkuñ

Gel ey āvāresi bāzār-ı 'ışkuñ
Belālar bülbüli gülzār-ı 'ışkuñ

Elā ey derd-i 'ışkuñ derd-mendi
Vefā kūyınuñ oñmaduğ levendi

250 Nışāb-ı vaşl-ı yāruñ bî-naşibi
Taḳarrüb şehrīnūñ merd-i ğaribi

Zarāfet gūşesinūñ hūşe-çini
Ferāgat gūşesinūñ tekye-şini

Maḥabbet şan'atınūñ pişe-karı
Meveddet erlerinūñ ihtiyarı

Melāmet meclisinūñ cur'a-nūşı
Nedāmet gūşesinūñ hırka-pūşı

Güzeller işiginūñ ḥāk-sarı
Şanemler kūyınuñ kemter ğubarı

255 Leb-i cān-baḥş-ı cānānuñ helāki
Ruḥ-ı gül-berg-i yāruñ sīne-çaki

Ayağı tozı aşḥāb-ı şafānuñ
İşigi kelbi erbāb-ı vefānuñ

Ḥarābātīlerūñ ğāyet ḥarābı
Yüzi meyḥāneler yolu türābı

(246) bî-sāmān u : bî-sāmān-ı A // (249) Bu beyitden önce A'da Hıḥāb diye ikinci bir başlık var / Elā ey : Belā-yı C // (250) vaşl-ı : cennet-i B / bî-naşibi : naşibi B // (253) Nedāmet : Ferāgat C // (256) şafānuñ : vefānuñ C / vefānuñ : şafānuñ C //

İçüp gaflet şarâbın olup esrük
İnen çok söyleme gel artuğ eksük

Güzeller medhîn itdün çün temâmet
Uzatma sözi vaqtidür temâm it

260 Uzatma sözlerüni uzun uzun
O yegdür kim diyesin azın azın

Şudâ'ı aradan def' eyle epsem
Budur ben bildüğüm va'llâhi a'lem